

Medved' vo fínskej ľudovej slovesnosti

Autorka: Ivana Kováčová

Praha, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav germánských studií, 2015. 64 stran.

Studentka Ivana Kováčová si pro svou bakalářskou práci zvolila téma, které přes svůj význam ve finské kultuře a folklóru u nás dosud zpracováno nebylo, tedy téma medvěda ve finské lidové slovesnosti. Protože slovesné útvary pojednávající o medvědovi tvoří jeden ze zásadních okruhů finské lidové slovesnosti a prostupují několika jejími vrstvami i žánry, zpracováním tohoto tématu studentka aspiruje na zaplnění jedné z mezer v literárněvědném a folkloristickém bádání u nás, jak dokázala i příspěvkem na toto téma na Kalevalském semináři (Praha, 2013).

Práce obsahuje abstrakt ve slovenštině, angličtině a finštině, úvod, pět hlavních kapitol, závěr, seznam pramenů a literatury a obrazové přílohy. První dvě kapitoly, tj. „Charakteristika a výskyt medvěda hnedého“ a „Medved' vo fínskej kultúre“, slouží jako obecný zoologický, etologický a kulturně-historický a folkloristický úvod, který se pro následující interpretace ukáže jako dobré východisko, ačkoli se před přečtením dalších kapitol může jevit jako příliš detailní. Následující kapitola „Etymológia medvedích mien“ představuje logické přemostění od obecnějších kapitol o medvědovi ve Finsku a ve finské kultuře ke konkrétnějším analýzám v závěrečných kapitolách „Medved' vo fínskej mytológii“ a „Karhunpeijaiset – medvedie slávnosti“. Struktura práce působí promyšleně a kompaktně a je autorkou zdárně vysvětlena a obhájena v úvodu práce.

Kováčová ve své práci postihuje všechny zásadní aspekty medvěda ve finské kultuře a folklóru. Místy je folkloristický a mytologický záběr natolik široký (např. kapitoly 3.1, 3.2), že se nabízí otázka, zda by nebylo výstižnější práci nazvat „Medved' ve finské lidové tradici“ a nikoli „slovesnosti“, k čemuž ostatně odkazuje i anglický titul práce „Bear in Finnish Folklore“. O finskojazyčné slovesné útvary se studentka sice opírá jako o jeden z hlavních pramenů, ale slouží jí především právě jako pramen, nikoli jako předmět ústřední analýzy. Folkloristické pasáže (kapitola 5, 6) podpořené citacemi primárních pramenů i obrazovými přílohami považují za velmi zdařilé a přínosné pro obor, stejně jako kapitolu o etymologii medvedích jmen. Studentka v ní dokazuje, nakolik významnou roli hrál jazyk v prvotních lidových představách a ve s nimi související tabuizaci medvědího jména, a předkládá užitečný klíč pro všechny budoucí čtenáře lidové slovesnosti ve finském originále.

Slabší stránkou práce jsou občasné komparace či hledání paralel s antickou kulturou. Na začátku kapitoly 3.1 studentka například bez vysvětlení relevance k textu práce uvádí Aristotelovy kosmologické představy. Čtenář se nutně musí ptát, proč se najednou ocitáme ve starověkém Řecku, proč byly jako příklad zvoleny právě představy Aristotelovy a jak tyto představy souvisí s prehistorickými představami obyvatel území Finska. V úvodu k 6. kapitole je pak finská epika namátkově srovnávána s Íliadou, jako zástupkyní „tradiční“ epiky. Tento komparativní záměr působí prvoplánově a závěry z něj vyvozené při kritickém čtení neobstojí.

Ze sekundární literatury se Kováčová opírá především o *Finnish Folklore Atlas* Mattiho Sarmely a o články (nejen) finských folkloristů. Pro další bádání by bylo vhodné zohlednit i nejnovější literaturu (např. publikaci *Itämeren suomalaisten mytologia* A.-L. Siikaly, 2014; rozsáhlé komentáře Jana Čermáka v *Kalevale Eliase Lönnrota a Josefa Holečka v moderní kritické perspektivě*, 2014), která ale nemusela být studentce v době psaní bakalářské práce či relevantních kapitol ještě dostupná. V případě primárních zdrojů čerpá Kováčová zejména ze *Suomen Kansan Vanhat Runot* a Lönnrotovy *Kalevaly*. Studentka prokazuje, že si je velmi dobře vědoma rozdílu mezi původní lidovou slovesností, jak ji zaznamenali sběratelé v 19. století, a jejím dalším autorským zpracováním, což osobně považují za klíčovou premisu ke smysluplnému bádání na téma předložené bakalářské práce. Kováčová z literatury bezchybně a jednotně cituje a používá i funkční systém vnitřních odkazů, které čtenáři pomáhají dobře se orientovat v textu práce. Seznamu použitých zdrojů se dá vytknout jen to, že primární i sekundární zdroje by měly být podle obvyklého úzu přehledně rozděleny na tištěné a elektronické. Bibliografické údaje jsou jinak úplně a důsledně respektují běžnou citační normu.

Práce vykazuje některé zbytečné typografické nedostatky (jednoslovné předložky na koncích řádků, chybějící tečky za větami v poznámkách pod čarou, nedůsledné rozlišování pomlčky a spojovníku), celkově je ale formálně a graficky zpracována velmi dobře.

Bakalářská práce Ivany Kováčové je po obsahové i formální stránce na vysoké úrovni. Studentka splnila všechny požadavky na tento typ práce, prokázala dovednost sestavit smysluplnou strukturu, téma pojednat na odborné úrovni a dobře pracovat s primární i sekundární literaturou. I přes drobné nedostatky zmíněné v tomto posudku navrhuji práci ohodnotit známkou výborně.

V Praze 2. února 2015

Mgr. Michal Švec